

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kansaneläkelakia, kansaneläkelain voimaantulosta annettua lakia, eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia, maahanmuuttajan erityistuesta annettua lakia, asumistukilakia ja vammaisetuuksista annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää kyseisiä etuuslakeja tekemällä täsmennyksiä ja korjauksia yksittäisiin säännöksiin.

Esityksessä ehdotetaan, että kansaneläkkeen asumisaikavaatimusta ei edellytetäisi työkyvyttömyyseläkettä hakevalta henkilöltä, joka on saanut 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea. Esityksessä ehdotetaan myös, että alle 16-vuotiaan vammaistukea saanut henkilö voisi saada eläkettä saavan hoitotuen 16 vuotta täytettyään ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä. Kansaneläkelain mukaisen lapsikorotuksen myöntämisen edellytyksiin ehdotetaan lisättäväksi lapsen Suomessa asuminen.

Lisäksi ehdotetaan, että oikeus eläkettä saavan hoitotukeen olisi myös henkilöllä, joka saa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä

tai ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan, kun vahingosta on kulunut vuosi.

Kansaneläkkeessä, eläkkeensaajan asumistuessa, yleisessä asumistuessa ja maahanmuuttajan erityistuessa huomioon otettavia tuloja koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Toimeenpanosäännöksiä hakijan ilmoitusvelvollisuudesta, etuuden tarkistamisesta, maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja etuuden lakkaamisesta ehdotetaan tarkistettaviksi. Esitys sisältää myös muutosehdotuksia, jotka koskevat etuuden perimistä takautuvasti maksettavasta eläkkeestä tai korvauksesta, etuuden myöntämistä väliaikaisesti ja etuusasian uudelleen ratkaisemista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tarkistuksia säännöksiin vammaisetuuksien alkamisajankohdasta ja Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja verohallinnolta.

Lakeihin tehtäisiin myös eräitä teknisluonteisia tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Kansaneläkelain 72 §:n 2 momentin johdantokappale ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 30 § 2 momentin johdantokappale tulisivat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila ja ehdotetut muutokset	4
<i>Yleistä</i>	4
<i>Työkyvyttömyyseläkkeen ja eläkettä saavan hoitotuen asumisaikavaatimus</i>	4
<i>Oikeus eläkettä saavan hoitotukeen</i>	5
<i>Oikeus lapsikorotukseen</i>	6
<i>Huomioon otettavat tulot eri etuuksissa</i>	6
<i>Hakijan ilmoitusvelvollisuus ja etuuden tarkistaminen</i>	6
<i>Etuuden maksamisen keskeyttäminen ja etuuden lakkaaminen</i>	7
<i>Etuuden periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta</i>	8
<i>Eläkkeensaajan asumistuen myöntäminen väliaikaisesti</i>	8
<i>Eläkkeensaajan asumistuen tarkistaminen ja velvollisuus kuulla asumistuen saajaa</i>	9
<i>Vammaisetuuksien alkamisajankohta</i>	9
<i>Asian uudelleen ratkaiseminen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta</i>	9
<i>Tietojen saanti ja luovuttaminen</i>	9
2. Esityksen vaikutukset	10
3. Asian valmistelu	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1. Lakiehdotusten perustelut	11
1.1. Kansaneläkelaki	11
1.2. Laki kansaneläkelain voimaanpanosta	13
1.3. Laki eläkkeensaajan asumistuesta	13
1.4. Laki maahanmuuttajan erityistuesta	14
1.5. Asumistukilaki	14
1.6. Laki vammaisetuuksista	15
2. Voimaantulo	15
LAKIEHDOTUKSET	16
kansaneläkelain muuttamisesta	16
kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	20
eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta	21
maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 7 ja 38 §:n muuttamisesta	23
asumistukilain 3 §:n muuttamisesta	24
vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta	25
LIITE	27
RINNAKKAISTEKSTIT	27

kansaneläkelain muuttamisesta.....	27
kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta	34
eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta.....	36
maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 7 ja 38 §:n muuttamisesta	40
asumistukilain 3 §:n muuttamisesta	42
vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta	44

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yleistä

Vuoden 2008 alusta tulivat voimaan uusi kansaneläkelaki (568/2007), laki eläkkeensaajan asumistuesta (571/2007) ja laki vammaisuuksista (570/2007). Lakien uudistaminen oli osa kokonaisuutta, jolla pyrittiin ajanmukaistamaan ja selkeyttämään toimeentuloturva koskevaa lainsäädäntöä. Lainsäädännön rakenne uudistettiin ja yksittäisten säännösten sanamuotoja selkeytettiin ja täsmennettiin.

Kansaneläkelaisissa säädetään kansaneläkkeistä, perhe-eläkkeistä ja lapsikorotuksesta. Kansaneläkelain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa työkyvyttömyyden ja vanhuuden varalta sekä Suomessa asuvan lesken ja lapsen toimeentuloa Suomessa asuvan henkilön kuoltua. Kansaneläkettä maksetaan vanhuuseläkkeenä ja työkyvyttömyyseläkkeenä. Lisäksi kansaneläkkeenä maksetaan työttömyyseläkettä, josta säädetään kansaneläkelain voimaantulon mukaisena perhe-eläkkeenä maksetaan leskeneläkettä ja lapseneläkettä.

Vuoden 2008 alusta lähtien vammaisuuksista on säädetty vammaisuuksista annetussa laissa. Vammaisuuksia ovat alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki ja eläkettä saavan hoitotuki sekä ruokavaliokorvaus. Vammaisuuksista annetun lain tarkoituksena on tukea Suomessa asuvan vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, osallistumista työhön tai opiskeluun sekä hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, hänen kotona asumistaan, kuntoutustaan ja hoitoaan.

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaisen asumistuen tarkoituksena on alentaa pienituloisten eläkkeensaajien asumiskustannuksia. Eläkkeensaajan asumistukea voivat saada pienituloiset 65 vuotta täyttäneet

henkilöt ja 16 vuotta täyttäneet eläkkeensaajat. Asumismenoissa on omavastuuosuus, joka muodostuu vakiomääräisestä perusomavastuusta ja tulojen perusteella laskettavasta lisäomavastuusta.

Lailla maahanmuuttajan erityistuesta (1192/2002) on tarkoitus turvata toimeentulo vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta kansalaisuudesta riippumatta sellaiselle Suomessa asuvalle maahanmuuttajalle, joka muutoin olisi pitkäaikaisen toimeentulotuen tarpeessa. Maahanmuuttajan erityistukea voi saada 65 vuotta täyttänyt tai työkyvytön 16–64-vuotias maahanmuuttaja. Tuen saaminen ei edellytä Suomen kansalaisuutta. Tuen saannin edellytyksenä on, että maahanmuuttaja on asunut Suomessa 16 vuotta täytettyään vähintään viisi vuotta välittömästi ja yhtäjaksoisesti ennen erityistuen alkamista.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää edellä kerrottuja Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia lakeja. Tarkoituksena on ulkomailla lapsena vammautuneiden saattaminen yhdenvertaiseen asemaan Suomessa vammautuneiden kanssa työkyvyttömyyseläkettä ja eläkettä saavan hoitotukea myönnettäessä. Toimeenpanoa, huomioon otettavia tuloja ja tiedon saantia ja luovuttamista koskevien säännösten muuttamisella pyritään helpottamaan ja nopeuttamaan etuusasioiden toimeenpanoa ja yksinkertaistamaan menettelyä etuusasioissa. Tulokäsittelyn yhtenäistäminen koskisi myös asumistukilakia (408/1975). Tavoitteena on myös liikamaksu- ja takaisinperintätilanteiden välttäminen. Lisäksi tavoitteena on lainsäädännön ajantasaisuus, johon pyritään kumoamalla tarpeettomiksi käyneitä säännöksiä, korjaamalla viittaussäännöksiä ja ottamalla lakiin voimassa olevaa vakiintunutta soveltamiskäytäntöä vastaavia säännöksiä.

Työkyvyttömyyseläkkeen ja eläkettä saavan hoitotuen asumisaikavaatimus

Kansaneläkejärjestelmän mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään 16–64 vuotta

täyttäneelle henkilölle, joka on sairauden, vian tai vamman takia kykenemätön tekemään tavallista työtään tai muuta siihen verrattavaa työtä, jota on pidettävä ikä, ammattitaito ja muut seikat huomioon ottaen sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana. Eläkkeen saa aina sokea, liikuntakyvytön tai muu henkilö, joka on niin avuttomassa tilassa, ettei tule toimeen ilman toisen henkilön apua.

Kansaneläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään. Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä henkilöltä, jonka työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta. Kun ulkomailla alle 16-vuotiaana työkyvyttömäksi tullut ja Suomeen muuttanut henkilö täyttää 16 vuotta, hänelle ei voimassa olevan lain mukaan voida myöntää työkyvyttömyyseläkettä ennen kuin hän on täyttänyt kolmen vuoden asumisaikavaatimuksen 16 vuoden täyttämisen jälkeen. Suomessa alle 19-vuotiaana työkyvyttömäksi tulleelle työkyvyttömyyseläke voidaan kuitenkin myöntää 16-vuotiaana ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä. Näin ollen Suomeen muuttaneiden, mutta ulkomailla lapsena vammautuneiden henkilöiden asema on heikompi kuin Suomessa lapsena vammautuneiden henkilöiden asema.

Ulkomailla lapsena työkyvyttömäksi tulleiden henkilöiden saattamiseksi yhdenvertaiseen asemaan Suomessa työkyvyttömäksi tulleiden kanssa esityksessä ehdotetaan kansaneläkelakia muutettavaksi siten, että asumisaikavaatimusta ei edellytetä työkyvyttömyyseläkettä hakevalta henkilöltä, joka on saanut 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea.

Vammaisetuksista annetun lain mukaan myös vammaisetuuden myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään. Vammaiseteuteen on kuitenkin oikeus ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä, jos henkilön sairaus on alkanut tai hänen vammansa on syntynyt Suomessa asuessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta. Henkilöllä on myös ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä oikeus 16 vuotta täyttä-

neen vammaistukeen, mikäli hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea. Jos työkyvyttömyyseläke voitaisiin myöntää ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä henkilölle, joka on saanut 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea, tulisi henkilölle voida myöntää tässä tapauksessa myös eläkettä saavan hoitotuki ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä.

Esityksessä ehdotetaan vammaisetuksista annettua lakia muutettavaksi siten, että alle 16-vuotiaan vammaistukea 16 vuotta täyttäessään saanut henkilö voisi saada eläkettä saavan hoitotuen ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä. Ehdotus liittyy edellä esitettyyn kansaneläkelain muutokseen ulkomailla lapsena työkyvyttömiksi tulleiden asumisaikavaatimuksen lieventämisestä.

Oikeus eläkettä saavan hoitotukeen

Eläkettä saavan hoitotukeen on oikeus 16 vuotta täyttäneellä eläkkeensaajalla, jonka toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia. Eläkettä saavan hoitotuen edellytyksenä on myös se, että hakija saa vammaisetuksista annetun lain 9 §:ssä lueteltua eläkettä tai etuutta. Eläkettä saavan hoitotukeen ei ole oikeutta henkilöllä, joka saa ainoastaan tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta.

Eläkettä saavan hoitotuen myöntämisedellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus eläkettä saavan hoitotukeen olisi myös henkilöllä, joka saa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa

työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan kun vahingosta on kulunut vuosi.

Oikeus lapsikorotukseen

Kansaneläkelain mukaiseen lapsikorotukseen on oikeus henkilöllä, joka saa kansaneläkelain 51 §:ssä mainittua eläkettä, ja jolla on huollettavanaan alle 16-vuotias lapsi. Lapsikorotus myönnetään, jos eläkkeensaajan tai hänen avio- tai avopuolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa eläkkeensaajan kanssa tai jos eläkkeensaaja muutoin vastaa muualla asuvan alle 16-vuotiaan lapsensa toimeentulosta. Lapsikorotukseen on oikeus vain Suomessa asuvalla henkilöllä. Voimassa olevassa laissa ei edellytetä, että myös lapsi asuu Suomessa, joten lapsikorotusta voidaan maksaa myös ulkomailla asuvasta tai ulkomaille muuttavasta lapsesta, jonka toimeentulosta eläkkeensaaja vastaa.

Lapsikorotusta koskevaa asumisedellytystä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lapsikorotuksen myöntämisedellytyksenä olisi, että myös lapsi asuu Suomessa. Tämän johdosta kansaneläkelakia täsmennettäisiin siten, että lapsikorotuksen saaja olisi velvollinen ilmoittamaan myös lapsen ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta.

Huomioon otettavat tulot eri etuuksissa

Kansaneläkkeeseen, eläkkeensaajan asumistukeen, yleiseen asumistukeen ja maahanmuuttajan erityistukeen vaikuttavat hakijan tulot. Etuuksia koskevissa laeissa on säännöksiä siitä, mitkä ovat huomioon otettavat tulot kunkin etuuden määrää laskettaessa. Huomioon otettavia tuloja koskevia säännöksiä olisi syytä tarkistaa niissä ilmenneiden epätarkkuuksien vuoksi.

Kansaneläkelain 22 §:ssä luetellaan eläkkeen määrää laskettaessa huomioon otettavat tulot ja 23 §:ssä etuoikeutetut karttumet ja korotukset, joita ei oteta tulona huomioon. Esityksessä ehdotetaan, että vain lakiin perustuviin eläkkeisiin maksettavat kertakorotukset olisivat kansaneläkkeessä etuoikeutettua tuloa.

Säännöksiä yrittäjänä tai apurahansaajana

saatujen työtulojen huomioimisesta ehdotetaan täsmennettäväksi eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin, asumistukilakiin ja maahanmuuttajan erityistuesta annettuun lakiin. Vain yrittäjänä saatu tulo otettaisiin huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaisena YEL –työtulona ja maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2007) mukaisena MYEL –työtulona. Muut tulot otettaisiin erikseen tulona huomioon.

Eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi etuoikeutetuksi tuloksi elatustuki ja lapsesta maksettava elatusapu, jotka nykykäytännön mukaan katsotaan etuoikeutetuksi tuloksi.

Tulojen arvioinnin helpottamiseksi esitetään, että maahanmuuttajan erityistuessa korko- ja osinkotulot otettaisiin tulona huomioon vain, jos niiden yhteismäärä ylittää 60 euroa vuodessa. Kyseistä vuosirajaa ei sidotaisi kansaneläkeindeksiin. Lisäksi maahanmuuttajan erityistuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sotilasavustuslain (796/1993) mukainen perusavustus lisätäisiin etuoikeutettujen tulojen luetteloon.

Hakijan ilmoitusvelvollisuus ja etuuden tarkistaminen

Etuuden saajalle on yleensä laissa säädetty velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle sellaisista olosuhteiden muutoksista, jotka vaikuttavat oikeuteen saada etuutta tai sen määrään. Kansaneläkkeen määrään vaikuttavat henkilön saamat muut eläketulot sekä perhesuhteet ja asumisaika Suomessa. Kansaneläkelain mukaan eläkkeensaajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle muun muassa eläkkeeseen vaikuttavien tulojen muutoksesta ja perhesuhteiden muutoksesta.

Kansaneläkkeen määrään vaikuttavat eläketulot luetellaan kansaneläkelain 22 §:ssä. Eläketulona otetaan huomioon myös ulkomailta maksettavat työeläkkeet sekä taturma- ja liikennevahinkokorvaukset. Kansaneläke tarkistetaan, jos kansaneläkkeensaajalle myönnetään kansaneläkkeeseen vaikuttava 22 §:n mukainen eläketulo tai tuloksi otettavassa eläketulossa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos. Kuitenkin, jos eläketulon määrä vaihtelee

jatkuvasti, kansaneläke tarkistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua kansaneläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta.

Aktiiviaikanaan liikkumisoikeuttaan EU-alueella käyttäneet eläkkeensaajat voivat saada ulkomailta eläkkeitä eri maiden eläkejärjestelmistä. Suuri osa EU:n sosiaaliturva-asetuksia soveltavien maiden eläkkeistä kuuluu koordinaation piiriin eikä niitä saa sovitaa yhteen kansaneläkkeen kanssa, jos niiden määrä riippuu vakuutusajan kestosta ja ne perustuvat saman henkilön vakuutukseen. Näissä maissa on myös erilaisia lisäeläkejärjestelmiä, joista maksettavat eläkkeet eivät kuulu EU:n koordinaation piiriin, jolloin ne ovat kansaneläkkeessä tulona huomioon otettavia. Mainittujen lisäeläkkeiden määrä saattaa muuttua vuosittain tai jopa useita kertoja vuodessa, minkä vuoksi kansaneläkkeitä tarkistetaan jatkuvasti. Tarkistamistarvetta aiheutuu myös valuuttakurssimuutoksista, jos ulkomaan eläkkeen maksaja ei ole euromaa. Tarkistettavien tapausten suuri määrä aiheuttaa takaisinperintätilanteita.

Eläkkeistä, jotka eivät kuulu EU:n koordinaation piiriin, ei saada tietoja niitä maksavilta laitoksilta muuten kuin asiakkaiden suostumuksella. Ulkomaisten eläkkeiden tietoja saatetaan joutua kyselemään eläkkeensaajalta itseltään useitakin kertoja. Ruotsissa, joka on ylivoimaisesti tärkein Kansaneläkelaitoksen ulkomainen yhteistyökumppani, lisäeläkejärjestelmien piiriin kuuluvat lähes kaikki työntekijät. Ruotsissa asuville kansaneläkkeen saajille Ruotsi maksaa lakisääteisten eläkkeiden lisäksi työmarkkinasopimukseen perustuvia työkyvyttömyyseläkkeitä ja vanhuuseläkkeitä. Suomessa asuvat saavat sopimuseläkkeen vanhuuseläkkeenä ja vain poikkeustilanteissa työkyvyttömyyseläkkeenä.

Ulkomailla asuville eläkkeensaajilta tietoja muista eläkkeistä saadaan olosuhdetiedustelun yhteydessä. Suomessa asuvilla asiakkaila ei vastaavaa seurantaa ole, vaan ilmoittaminen on eläkkeensaajan vastuulla. Siten Suomessa ja ulkomailla asuvat ovat eriarvoisessa asemassa.

Kansaneläkelain mukaan myönnettävänä leskeneläkkeenä maksetaan alkueläkettä ja jatkoeläkettä. Jatkoeläkkeenä maksetaan perusmäärä ja tulosidonnainen täydennysmäärä.

Lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken vuositulot, perhesuhteet ja Suomessa asuma aika. Kansaneläkelain 36 §:ssä säädetään tilanteista, joissa leskeneläke tarkistetaan. Nykylainsäädännön mukaan leskeneläke tarkistetaan tulojen noustessa tai alentuessa laissa säädettyjen määrien verran tai lesken perhesuhteiden muuttuessa. Lesken työtulojen muuttumisen vuoksi lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärä olisi aiheellista tarkistaa määräajoin.

Esityksessä ehdotetaan kansaneläkelain mukaisten etuuksien tarkistamista koskevien säännösten täsmentämistä. Tavoitteena on tarkistamismenettelyn selkeyttäminen ja takaisinperintätilanteiden vähentäminen. Ulkomailta eläkettä saavien henkilöiden kansaneläke ehdotetaan tarkistettavaksi vain joka toinen vuosi riippumatta siitä, onko tuloksi otettavissa eläkkeissä tapahtunut muutoksia väliaikana. Lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärä ehdotetaan myös tarkistettavaksi kahden vuoden välein.

Vammaisuuksista annetun lain 17 §:ssä säädetään alle 16-vuotiaan vammaistuen hakemisesta ja ilmoitusvelvollisuudesta. EU:n sosiaaliturva-asetusten säännöksistä johtuen alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen huoltajan ulkomaille muuttola ja ulkomailla työskentelyllä voi olla vaikutusta siihen, mistä maasta perhe voi saada lapsen sairauden perusteella maksettavaa rahaetuutta. Alle 16-vuotiaan vammaistuen ilmoitusvelvollisuutta koskevaa pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että hakijalla olisi velvollisuus ilmoittaa myös lapsen huoltajan ulkomaille muuttola.

Etuuden maksamisen keskeyttäminen ja etuuden lakkaaminen

Kansaneläkelain mukaisen etuuden ja vammaisuuksien maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tietyin edellytyksin. Etuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että etuuden saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Jos etuuden saaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Etuus lakkaa etuudensaajan kuoltua siten, että etuutta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

Vammaisetuus lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona etuudensaajan terveydentilassa, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarpeessa, toimintakyvyssä, erityiskustannuksissa tai muissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, jonka vuoksi oikeutta etuuteen ei enää ole tai jona etuudensaaja muuttaa asumaan ulkomaille.

Lesken jatkoeläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski täyttää 65 vuotta tai jona leski solmii uuden avioliiton ennen kuin on täyttänyt 50 vuotta. Lesken jatkoeläke lakkaa myös, jos leskelle myönnetään jatkoeläkkeen estävä eläke. Lesken jatkoeläkkeen perusmäärä lakkaa, kun lesken kanssa samassa taloudessa asunut lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken tai edunjättäjän kanssa jo edunjättäjän kuollessa, muuttaa pois lesken taloudesta tai viimeistään kun nuorin edellä mainituista lapsista tai lesken ja edunjättäjän yhteisistä lapsista täyttää 18 vuotta.

Kansaneläkelaitos ei saa suoraan tietoa ulkomaisilta viranomaisilta etuudensaajan olosuhteissa tapahtuneista muutoksista eli esimerkiksi eläkkeensaajan ulkomaisista lisäeläkkeistä tai vammaistukea saavan lapsen vanhemman työskentelystä ulkomailla. Tämän vuoksi on perusteltua lähettää säännöllisin väliajoin esimerkiksi kahden vuoden välein olosuhteiden selvityspyynnöt sellaisille henkilöille, jotka asuvat ulkomailla ja joille maksetaan Suomesta vammaisetuutta tai eläkettä EU:n sosiaaliturva-asetuksen säännöksistä johtuen. Tässä esityksessä ehdotetaan, että Kansaneläkelaitos lähettäisi selvityspyynnön myös Suomessa asuvalle eläkkeensaajalle sekä määräaikaistarkistushakemuksen leskeneläkkeen täydennysmäärää saavalle.

Menettelyn yksinkertaistamiseksi ja etuuksien liikamaksun ja takaisinperintätilanteiden ehkäisemiseksi kansaneläkelain mukaisten etuuksien ja vammaisetuuksien maksamisen keskeyttämistä ja etuuden lakkaamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi. Eläkkeen maksaminen keskeytettäisiin, jos eläkkeensaaja ei ole määräajassa vastannut hänelle lähetettyyn olosuhteiden selvitys-

pyyntöön tai palauttanut tarkistushakemusta tai täydennysmäärän tarkistushakemusta. Myös vammaisetuuden maksaminen keskeytettäisiin, jos etuudensaaja tai alaikäisen etuudensaajan huoltaja ei ole vastannut hänelle lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön määräajassa.

Lisäksi kansaneläkelakiin ja vammaisetuuksista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös keskeytetyn eläkkeen tai vammaisetuuden lakkaamisesta ilman eri päätöstä, jos keskeytettyä eläkettä tai etuutta ei ole vaadittu maksettavaksi kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien.

Etuuden periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelain 72 §:n 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitos voi periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman eläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua kansaneläkettä tai ylimääräistä rintamalisää, jos työeläkkeen maksaja oikaisee tai tarkistaa työeläkkeen, myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa tai myöntää perhe-eläkkeen. Vastaavanlainen säännös sisältyy eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin.

Takaisinperintätilanteiden ehkäisemiseksi ehdotetaan, että Kansaneläkelaitoksella olisi aina oikeus periä työeläkkeen maksajalta sen takautuvasti maksama eläke samalta ajalta maksetun kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän tai eläkkeensaajan asumistuen korvaukseksi tietyissä tilanteissa. Muutokset tehtäisiin kansaneläkelakiin sekä eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin.

Eläkkeensaajan asumistuen myöntäminen väliaikaisesti

Kansaneläkelain 71 §:n mukaan tilanteessa, jossa kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen täydennysmäärän hakija on hakenut eläkettä tai korvausta myös muusta valtiosta, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta, eläke voidaan myöntää väliaikaisesti siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää. Myös eläkkeensaajan asumistuki on soveltamiskäytännön mukaan voitu myöntää vastaavassa tilanteessa väliaikaisesti, mutta asiasta ei ole laissa nimen-

omaista säännöstä.

Lakiin eläkkeensaajan asumistuesta ehdotetaan lisättäväksi nykykäytäntöä vastaava säännös asumistuen myöntämisestä väliaikaisesti, kun asumistuessa tulona huomioon otettavan etuuden käsittely viivästyy siitä syystä, että asumistuen hakija on hakenut eläkettä tai etuutta ulkomailta ja asian käsittely on kesken.

Eläkkeensaajan asumistuen tarkistaminen ja velvollisuus kuulla asumistuen saajaa

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 17 §:n 6 momentin mukaan asumistuen määrä muutetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona asumistuen määrään vaikuttava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai pois siitä. Määrä lasketaan edellisen päätöksen määräytymisperusteiden ja sen antamisajankohdan mukaisen enimmäismäärän perusteella.

Eläkkeensaajan asumistuesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus kuulla asumistuen saajaa ennen päätöksen antamista tilanteessa, jossa asumistuen määrään vaikuttava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai asunnosta pois.

Vammaisetuuksien alkamisajankohta

Vammaisetuuksista annetun lain 16 §:n mukaan vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. Jos esimerkiksi eläkettä saavan hoitotuen myöntämisedellytyksen täyttyvät kuukauden ensimmäisenä päivänä, voidaan tuki myöntää vasta seuraavan kuukauden alusta.

Vammaisetuuksien alkamisajankohtaa koskevaa pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että etuus voitaisiin myöntää heti kuukauden alusta lukien, jos oikeus etuuteen on syntynyt jo kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Asian uudelleen ratkaiseminen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Kansaneläkelain 83 §:n mukaan Kansaneläkelaitoksella on oikeus ratkaista asia uu-

delleen kuultuaan asianosaista, jos kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen saajalle on myönnetty takautuvasti kansaneläkelain 22 §:ssä tarkoitettu tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu. Asia voidaan ratkaista uudelleen ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta. Kansaneläkelaisissa säädetty oikeus asian uudelleen ratkaisemiseen asianosaista kuulemalla esitetään laajennettavaksi koskemaan myös lapseneläkettä.

Myös eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 41 §:n mukaan Kansaneläkelaitoksella on oikeus ratkaista asia uudelleen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta, jos asumistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu asumistuessa tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu. Asia voidaan ratkaista uudelleen ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta. Eläkkeensaajan asumistuen osalta asian uudelleen ratkaisemisoikeutta eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta ehdotetaan laajennettavaksi tilanteisiin, joissa asumistuen saajalle myönnetään takautuvasti kansaneläke tai kansaneläkelain mukainen leskeneläke taikka ulkomailta maksettava eläke.

Tietojen saanti ja luovuttaminen

Kansaneläkelaitos tarvitsee etuuksien myöntämistä ja maksamista varten tietoja eri viranomaisilta ja muilta tahoilta. Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kansaneläkelain 85 §:n 1 momentissa mainitut tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on vuosittain oikeus saada verohallinnolta välttämättömät kansaneläkelain 85 §:n 3 momentissa luetellut tiedot. Kansaneläkelaitos saa verohallinnolta tiedot henkilön omistamien osakkeiden lukumäärästä yhteensä ja lisäksi sijoitusrahasto-osuuksien yhteismäärän. Asumistuissa huomioon otettavan omaisuuden määrittämistä varten Kansaneläkelaitos tarvitsisi kuitenkin lukumäärät

eriteltyinä yhtiöittäin ja sijoitusrahasto-osuuksittain.

Etuuksien toimeenpanon helpottamiseksi esitetään kansaneläkelakia muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitos saisi verohallinnolta tiedot julkisesti noteerattujen osakkeiden ja sijoitusrahastojen lukumääristä eriteltyinä yhtiöittäin ja sijoitusrahasto-osuuksittain.

2. Esityksen vaikutukset

Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan työkyvyttömyyseläkkeen ja eläkettä saavan hoitotuen myöntämisen perusteena olevan asumisaikavaatimuksen lieventäminen lisäisi valtion menoja yhteensä noin 90 000 euroa vuodessa. Yhden henkilön, joka alkaisi saada lakiuudistuksen myötä työkyvyttömyyseläkettä 16-vuotiaana, kustannukset olisivat 19 ikävuoteen saakka noin 18 000 euroa. Myös muiden oikeutta etuuteen koskevien ehdotusten samoin kuin tulokäsittelyä koskevien ehdotusten kustannusvaikutus on vähäinen.

Asumisaikavaatimuksen lieventämistä koskevilla ehdotuksilla olisi tasa-arvoa ja yh-

denvertaisuutta edistävä vaikutus. Asumisaikavaatimuksen lieventäminen ulkomailla lapsena työkyvyttömäksi tulleiden henkilöiden osalta saattaisi ulkomailla ja Suomessa lapsena työkyvyttömäksi tulleet nuoret yhdenvertaiseen asemaan keskenään.

Ehdotetut säädösmuutokset kohtelevat naisia ja miehiä yhdenvertaisesti.

Ehdotetut toimeenpanoa koskevat uudistukset helpottaisivat ja nopeuttaisivat Kansaneläkelaitoksen etuuksien täytäntöönpanoa. Uudistukset myös vähentäisivät etuuksien liikamaksutilanteita ja takaisinperintätilanteita. Huomioon otettavia tuloja ja tiedon saantia ja luovuttamista koskevien säännösten tarkistaminen vähentäisi etuuksien käsittelyyn liittyvää selvittelyä ja täten helpottaisi etuuksien käsittelyä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmisteluun ovat osallistuneet Kansaneläkelaitoksen edustajat.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

6 § Työeläke. Pykälän 1 momentin 7 kohdan viittaus evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin (298/1966) ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelakiin (258/1970) ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi uuteen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakiin (261/2008).

8 § Asumisedellytys. Pykälän 1 momentin mukaan oikeus lapsikorotukseen on Suomessa asuvalla henkilöllä. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös lapsen edellytettäisiin asuvan Suomessa. Lapsen tulisi asua Suomessa silloin, kun oikeus lapsikorotukseen syntyy ja myös silloin, kun lapsikorotus alkaa. Asumisedellytys täyttyy myös, jos lapsi asuu sosiaaliturva-asetusta soveltavassa maassa.

9 § Asumisaikavaatimus. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kolmen vuoden asumisaikavaatimusta ei edellytetäisi ulkomailla työkyvyttömäksi ei edellytetäisi ulkomailla työkyvyttömäksi hakijalta, joka 16 vuotta täyttäessään asuu Suomessa ja saa alle 16-vuotiaan vammaistukea. Muutoksella Suomessa asuvat nuoret työkyvyttömät henkilöt asetetaan yhdenvertaiseen asemaan riippumatta siitä, missä he ovat asuneet työkyvyttömyyden alkaessa.

23 § Kansaneläkkeessä etuoikeutetut kartumat ja korotukset. Pykälän 1 momentin 4 kohdan sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi vastaamaan pykälän alkuperäistä tarkoitusta Kansaneläkettä määrättäessä vain lakiin perustuviin eläkkeisiin maksettavat kertakorotukset olisivat etuoikeutettua tuloa. Näin ollen tulona huomioon ei otettaisi lain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaiseen työeläkkeeseen tai lakisääteisen tapaturmavakuutuksen taikka sotilastapaturmalain mukai-

seen tapaturmaeläkkeeseen tehtävää kertakorotusta. Rekisteröimättömiin lisäeläkkeisiin tehtävät kertakorotukset otettaisiin tulona huomioon.

24 § Kansaneläkkeen tarkistaminen. Kansaneläkkeiden tarkistamistarpeen vähentämiseksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti. Samalla nykyinen pykälän 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Uuden 3 momentin mukaan ulkomailta eläkkeitä saavien henkilöiden kansaneläke tarkistettaisiin vain joka toinen vuosi riippumatta siitä, onko tuloksi otettavissa ulkomaisissa eläkkeissä tapahtunut muutoksia tänä väliaikana. Kyseeseen tulisivat esimerkiksi EU:n sosiaaliturva-asetuksia soveltavien maiden koordinaation piiriin kuulumattomat eläkkeet, sosiaaliturvasopimusmaista maksettavat eläkkeet, kolmansista maista mahdollisesti maksettavat eläkkeet sekä ulkomailta liikennevahingon tai tapaturman johdosta maksettavat korvaukset. Jos kuitenkin eläke olisi tarkistettava perhesuhteiden tai Suomen eläketulomuutosten johdosta, samalla otettaisiin huomioon myös ulkomaisten eläkkeiden muutokset. Muutos selkeyttäisi tarkistamismenettelyä ja vähentäisi takaisinperintätilanteita. Tarkistamista varten voitaisiin rakentaa menettelyt sen varmistamiseksi, että Suomessa ja ulkomailla asuvia eläkkeensaajia kohdellaan samalla tavalla.

Sellainen ulkomailta maksettava eläke ja korvaus, joka on alkanut ennen lain voimaan tuloa ja jota ei ole otettu tulona huomioon, otettaisiin kansaneläkkeessä tulona huomioon sitä seuraavan kerran tämän pykälän perusteella tarkistettaessa.

36 § Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen. Lesken työtulojen muuttumisen vuoksi lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärä ehdotetaan tarkistettavaksi määräajoin. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin tarkistus

tehtäväksi kahden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta. Pykälän nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyisivät 2 ja 3 momentiksi ja 3 momentissa oleva viittaus tarkistettaisiin.

37 § Jatkoeläkkeen lakkaaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti jatkoeläkkeen lakkauttamisesta tilanteissa, joissa leski ei palauta hänelle 36 §:n 1 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa eikä vaadi 73 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella keskeytettyä eläkettä maksettavaksi kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä. Eläke lakkautettaisiin 36 §:n 1 momentin mukaisesta määräaikaistarkistuksen ajankohdasta. Lakkauttamisella estettäisiin eläkkeen liikamaksu ja takaisinperintä.

53 a § Lapsikorotuksen maksaminen Kansaneläkelaitokselle. Elatustuen toimeenpano ja periminen siirtyi huhtikuun alusta 2009 kunnilta Kansaneläkelaitoksen tehtäväksi. Tässä yhteydessä lapsikorotus säädettiin maksettavaksi Kansaneläkelaitokselle tilanteissa, jossa lapsikorotukseen oikeutettu henkilö laiminlyö lapsen elatuksen ja Kansaneläkelaitos maksaa laiminlyönnin johdosta lapselle elatustukea. Tarkoituksena on ollut, että lapsen elatuksesta aiheutuvien kustannusten kattamisen vuoksi maksettava lapsikorotus maksettaisiin laiminlyöntitilanteissa Kansaneläkelaitokselle sen maksaman elatustuen korvaukseksi. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi tätä tarkoitusta vastaavaksi ilman sisällöllisiä muutoksia.

60 § Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Lain 8 §:n 1 momenttiin ehdotetusta lapsen Suomessa asumista koskevasta edellytyksestä johtuen pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lapsikorotuksen saaja olisi velvollinen ilmoittamaan myös lapsen ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta.

72 § Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta. Pykälän 2 momentin johdantokappaletta ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksella on aina oikeus periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti maksama eläke samalta ajalta maksetun kansaneläkkeen tai ylimääräisen rintamalisän korvaukseksi momentissa mainituissa tilanteissa. Menettelyllä vältetään eläkkeensaajan kan-

nalta kansaneläkkeen ja ylimääräisen rintamalisän takaisinperinnältä.

73 § Maksamisen keskeyttäminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin eläkkeen keskeyttämisestä niissä tilanteissa, joissa ulkomailta asuva eläkkeensaaja ei ole vastannut Kansaneläkelaitoksen lähettämään olosuhteiden selvityspyyntöön taikka Suomessa tai ulkomailta asuva eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle 24 §:n 3 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta tai 36 §:n 1 momentin mukaista täydennysmäärän määräaikaistarkistushakemusta määräajassa. Menettely yksinkertaistaisi eläkkeiden toimeenpanoa kuitenkin vaarantamatta asiakkaan oikeusturvaa, koska hän saisi eläkkeen keskeyttämisestä heti valituskelpoisen päätöksen. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin sisältöä vastaavaksi ja nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

74 § Etuuden lakkaaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin keskeytetyn eläkkeen lakkaamisesta niissä tilanteissa, joissa eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle lähetettyä hakemusta tai vastannut olosuhteiden selvityspyyntöön taikka eläke on keskeytetty ulkomaille muuton vuoksi. Eläke lakkaisi ilman eri päätöstä, jos keskeytettyä eläkettä ei ole vaadittu maksettavaksi uudelleen kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien. Eläkkeensaajan oikeusturva on turvattu, koska eläkkeensaaja saa jo 73 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohdan tilanteissa valituskelpoisen päätöksen ja hän voi myös myöhemmin hakea eläkettä uudelleen.

83 § Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus asian uudelleen ratkaisemiseen asianosaista kuulemalla koskisi myös lapseneläkettä tapauksissa, joissa työeläkelaitos oikaisee tai tarkistaa takautuvasti lapsen perhe-eläkkeen määrän.

85 § Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta. Pykälän 3 momentin 6 kohtaa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että Kansaneläkelaitos saisi verohallinnolta tiedot julkisesti noteerattujen osakkeiden ja sijoitusrahasto-osuuksien lukumäärästä eriteltynä yhtiöittäin ja sijoitusrahasto-osuuksittain. Käytännössä tiedot otettaisiin

vain viidestä julkisesti noteeratusta yhtiöstä ja sijoitusrahastosta. Jos yhtiöllä on erilaisia osakesarjoja, tiedot saataisiin erikseen kaikista osakesarjoista. Jos yhtiöitä tai sijoitusrahastoja on enemmän kuin viisi, Kansaneläkelaitos saisi myös tiedon tästä, jolloin se voisi tarvittaessa selvittää asumistuensaajalta puuttuvat tiedot. Muutos helpottaisi asumistukien toimeenpanoa.

88 § Tiedot vankeusrangaistuksesta. Rangaistusten täytäntöönpanon hallintoa koskeeneen uudistuksen yhteydessä otettiin lainsäädännössä käyttöön termi aluevankila. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos.

Voimaantulosäännös. Laki tulisi voimaan vuoden 2010 alusta. Säännöksen 1 momentissa säädettäisiin kuitenkin, että 72 § 2 momentin muutos Kansaneläkelaitoksen oikeudesta periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti maksama eläke samalta ajalta maksetun kansaneläkkeen tai ylimääräisen rintamalisän korvaukseksi tulisi voimaan vasta vuoden 2011 alusta, mitä ennen myös työeläkelainsäädäntöön ehditään tehdä menettelyä edellyttämät lainmuutokset.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada verohallinnolta eriteltyt tiedot julkisesti noteeratuista osakkeista yhtiöittäin ja sijoitusrahasto-osuuksien lukumääristä rahastoitain ensimmäisen kerran verovuodelta 2008.

Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa alkanut kansaneläke tarkistetaan ensimmäisen kerran ulkomailta maksettavan eläkkeen tai korvauksen perusteella sen jälkeen, kun eläkkeensaaja on palauttanut 73 §:n 3 momentin mukaisen selvityspyynnön tai tarkistushakemuksen.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan lain voimaan tullessa maksussa oleviin jatkoeläkkeen täydennysmääriin tehtäisiin 36 §:n 1 momentin mukainen määräaikais-tarkistus ensimmäisen kerran kahden vuoden kulutta lain voimaantulosta eli tammikuun alussa 2012.

1.2. Laki kansaneläkelain voimaannpanosta

2 § Työttömyyseläke. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus kansaneläkelain 56 §:n 1 ja 4 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viit-

taukseksi koko 56 § pykälään, koska työttömyyseläkkeensaajalla tulisi olla ilmoitusvelvollisuus myös perhesuhteiden ja tulojen muutoksista.

3 § Yksilöllinen varhaiseläke. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska kaikki Kansaneläkelaitoksen maksamat yksilölliset varhaiseläkkeet ovat muuttuneet vanhuuseläkkeiksi vuoden 2009 alusta lukien.

1.3. Laki eläkkeensaajan asumistuesta

12 § Vuositulo. Pykälään ehdotetaan täsmennettäväksi yrittäjänä tai apurahansaajana saatujen tulojen osalta. Siten vain yrittäjänä saatu tulo otettaisiin tulona huomioon yrittäjän eläkelain mukaisena YEL-työtulona ja maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo maatalousyrittäjän eläkelain mukaisena MYEL-työtulona. Jos yrittäjä on samanaikaisesti työsuhteessa, tästä saatu ansiotulo otetaan erikseen tulona huomioon.

13 § Huomioon otettava omaisuus. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi viittauskorjaus, koska momentissa tarkoitettusta metsätalouden tulosta säädetään lain 12 §:n 2 momentissa.

14 § Etuoikeutetut tulot. Pykälän etuoikeutettujen tulojen luettelon 4 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi elatustukilain mukainen elatustuki ja lapsesta maksettava elatusapu, joka perustuu tuomioistuimen päätökseen tai elatussopimukseen. Muutos vastaa nykyistä käytäntöä.

17 § Asumistuen tarkistaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus kuulla asumistuen saajaa ennen päätöksen antamista, kun asumistuen määrään vaikuttava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai asunnosta pois.

30 § Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta. Pykälään tehtäisiin vastaava muutos kuin kansaneläkelain 72 §:n 2 momentin johdantokappaleeseen.

30 a § Asumistuen myöntäminen väliaikaisesti. Lakiin ehdotetaan otettavaksi nykykäytäntöä vastaava uusi säännös, jossa säädettäisiin asumistuen väliaikaisesta myöntämisestä, kun asumistuessa tulona huomioon otettavan muusta valtiosta myönnettävän eläkkeen tai muun tulona huomioon otettavan etuuden

käsittely viivästyy. Vastaavassa tilanteessa kansaneläke voidaan myöntää väliaikaisesti. Myöntämisen edellytyksenä olisi, että asumistuen saaminen on välttämätöntä asumistuenhakijan toimeentulon kannalta. Ehdotettavaa pykälää sovellettaisiin niissä tilanteissa, joissa eläkkeenhakijalla on vireillä hakemus ulkomailla maksettavasta eläkkeestä. Lopullinen päätös annetaan sen jälkeen, kun kaikki asumistukeen vaikuttavat etuudet on ratkaistu. Mahdollinen liikamaksu peritään takaisin asumistuensaajalta.

41 § Asian uudelleen ratkaiseminen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta. Pykälässä säädettyä oikeutta ratkaista asia uudelleen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta ehdotetaan laajennettavaksi tilanteisiin, joissa asumistuen saajalle myönnetään takautuvasti kansaneläke tai kansaneläkelain mukainen leskeneläke taikka ulkomailta maksettava eläke. Myös tällöin asumistukupäätös voidaan oikaista asumistuen saajaa kuulemalla. Säännös tulisi sovellettavaksi etsittäessä tietojärjestelmistä koneellisesti kansaneläkkeen hakematta jättäneitä sekä ehdotetun lesken jatkoeläkkeen määräaikaistarkistuksen yhteydessä. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin sen sisältöön tehtävää muutosta vastaavasti.

45 § Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta. Rangaistusten täytäntöönpanon hallintoa koskeneen uudistuksen yhteydessä otettiin lainsäädännössä käyttöön termi aluevankila. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos.

53 § Indeksisidonnaisuus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi viittauskorjaus, koska siinä tarkoitettu rahamäärästä säädetään 12 §:n 3 momentissa.

1.4. Laki maahanmuuttajan erityistuesta

7 § Huomioon otettavat tulot. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti ja 3 momentti. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yrittäjänä ja apurahansaajana saatujen työtulojen tulona huomioon ottamisesta. Siten vain yrittäjänä saatu tulo otettaisiin huomioon yrittäjän eläkelain mukaisena YEL-työtulona ja maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon maa-

talousyrittäjän eläkelain mukaisena MYEL-työtulona. Jos yrittäjä on samanaikaisesti työsuhhteessa, tästä saatu ansiotulo otetaan erikseen tulona huomioon.

Maahanmuuttajan erityistuksessa otetaan tulona huomioon myös pääomatulot. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että korko- ja osinkotulot otettaisiin tulona huomioon vain, mikäli niiden yhteismäärä ylittää 60 euroa vuodessa. Kun korko- ja osinkotulot ylittävät edellä mainitun määrän, korko- ja osinkotulot otettaisiin kokonaan tulona huomioon. Rajaa sovelletaan molempien puolisoitten osalta erikseen. Säännös helpottaisi tulojen arviointia tilanteissa, joissa hakijalla ja hänen puolisoillaan on vain vähäisiä korko- tai osinkotuloja. Momentissa mainittuun 60 euron rajaan ei tehtäisi vuosittaista indeksitarkistusta.

Lisäksi pykälän nykyisen 2 momentin etuoikeutettujen tulojen luettelon 9 kohtaan lisättäisiin sotilasavustuslain mukainen perusavustus. Perusavustusta ei otettaisiin tuloksi puolison tulona maahanmuuttajan erityistuksessa, koska maahanmuuttajan erityistuki on otettu jo tuloksi sotilasavustuksen perusavustusta laskettaessa.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyisi 4 momentiksi ja nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

38 § Indeksisidonnaisuus. Korko- ja osinkotulojen huomioon ottamiselle ehdotettua 60 euron vuosittaista rajaa ei sidottaisi kansaneläkeindeksiin, joten pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, ettei indeksisidonnaisuus koske 7 §:n 3 momenttia.

1.5. Asumistukilaki

3 § Pykälän 3 momentissa olevaa tulojen määrittelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että yrittäjänä ja apurahansaajana saadut työtulot otettaisiin tulona huomioon vastaavasti kuin eläkettä saavan asumistuessa ja maahanmuuttajan erityistuksessa. Yrittäjänä saatu tulo otettaisiin huomioon yrittäjän eläkelain mukaisena YEL-työtulona ja maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo otettaisiin huomioon maatalousyrittäjän eläkelain mukaisena MYEL-työtulona. Jos yrittäjä on samanaikaisesti työsuhhteessa, tästä saatu ansiotulo otettaisiin erikseen tulona huomioon.

1.6. Laki vammaisetuuksista

6 § Asumisaikavaatimus. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea saanut henkilö voisi saada eläkettä saavan hoitotuen ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä. Ulkomailla työkyvyttömäksi tulleen ja Suomeen muuttaneelle nuorelle henkilölle, jolle myönnetään työkyvyttömyyseläke, voitaisiin siten myöntää myös eläkettä saavan hoitotuki ilman asumisaikavaatimusta. Muutos vastaa kansaneläkelain 9 § 2 momenttiin ehdotettua muutosta sekä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea koskevaa nykyistä sääntelyä.

9 § Eläkettä saavan hoitotuki. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a kohta. Uuden 4 a kohdan mukaan oikeus eläkettä saavan hoitotukeen olisi myös henkilöllä, joka saa tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elin-korkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta, jota maksetaan kun vahingosta on kulunut vuosi.

16 § Takautuva hakuaika. Pykälässä säädetään vammaisetuuksien alkamisajankohdasta ja takautuvasta hakuajasta. Säännöstä ehdotetaan tarkennettavan siten, että etuus voitaisiin myöntää heti kuukauden alusta lukien, kun oikeus siihen on syntynyt kuukauden ensimmäisenä päivänä. Esimerkiksi eläkettä saavan hoitotuki tulee muiden myöntämisedellytysten täytyessä voida myöntää sen kuukauden alusta, josta lukien henkilölle on myönnetty eläke. Tukea ei kuitenkaan voida ilman erityistä syytä myöntää pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen sen hakemista.

17 § Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus ilmoittaa lapsen huoltajan ulkomaille muutosta, sillä EU:n sosiaaliturva-asetusten säännöksistä johtuen huoltajan ulkomaille muutolla ja ulkomailla työskentelyllä on vaikutusta siihen, mistä maasta perhe voi saada lapsen sairauden perusteella maksettavaa rahautta.

31 § Maksamisen keskeyttäminen. Pykälässä säädetään vammaisetuuden maksamisen keskeyttämisestä, kun on ilmeistä, että etuudensaajalla ei enää ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 3 momentti, joka mahdollistaisi maksamisen keskeyttämisen myös niissä tilanteissa, joissa ulkomailla asuva etuudensaaja tai alaikäisen etuudensaajan huoltaja ei vastaa Kansaneläkelaitoksen hänelle lähettämään olosuhteiden selvityspyyntöön määrääjässä.

Pykälän otsikko muutettaisiin siten, että se kattaa myös ehdotetun 3 momentin mukaiset tilanteet ja nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi.

33 § Etuuden lakkaaminen. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin keskeytetyn vammaisetuuden lakkaamisesta tilanteessa, jossa etuudensaaja tai alaikäisen etuudensaajan huoltaja ei ole vastannut hänelle lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön ja etuuden maksaminen on 31 §:n 3 momentin perusteella keskeytetty. Etuus lakkaisi ilman eri päätöstä, jos sitä ei ole vaadittu maksettavaksi uudelleen kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien. Etuudensaajan oikeusturva on turvattu sillä, että hän saa jo 31 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa valituskelpoisen päätöksen. Samalla pykälän nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi.

44 § Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta. Rangaistusten täytäntöönpanon hallintoa koskeneen uudistuksen yhteydessä otettiin lainsäädännössä käyttöön termi aluevankila. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Kansaneläkelain 72 §:n 2 momentin johdantokappale ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 30 §:n 2 momentin johdantokappale ehdotetaan kuitenkin tulevaksi voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2011.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun kansaneläkelain (568/2007) 6 §:n 1 momentin 7 kohta, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentin 4 kohta, 36 ja 53 a §, 60 §:n 2 momentin 1 kohta, 72 §:n 2 momentin johdantokappale, 73 §:n otsikko, 83 §, 85 §:n 3 momentin 6 kohta ja 88 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 53 a § laissa 586/2008 sekä 85 §:n 3 momentin 6 kohta ja 88 §:n 1 momentti laissa 1151/2007, sekä

lisätään 24 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 37 §:ään uusi 5 momentti, 73 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 74 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

6 §

Työeläke

Tässä laissa *työeläkkeellä* tarkoitetaan seuraavien säädösten mukaisia työ- ja perhe-eläkkeitä:

7) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (261/2008);

8 §

Asumisedellytys

Kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus Suomessa asuvala henkilöllä. Perhe-eläkkeen edellytyksenä on lisäksi, että myös edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa ja lapsikorotuksen edellytyksenä, että myös lapsi asuu Suomessa.

9 §

Asumisaikavaatimus

 Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä henkilöltä, jonka työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta. Asumisaikavaatimusta ei myöskään edellytetä työkyvyttömyyseläkettä hakevalta henkilöltä, joka on saanut 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea

23 §

Kansaneläkkeessä etuoikeutetut karttumet ja korotukset

 Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

4) kertakorotusta, joka maksetaan tämän lain 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaiseen työeläkkeeseen taikka lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tai sotilastapaturmalain mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen;

24 §

Kansaneläkkeen tarkistaminen

Kansaneläke tarkistetaan 1 ja 2 momentin lisäksi muualta kuin Suomesta maksettavan 22 §:ssä tarkoitetun eläkkeen ja korvauksen johdosta, jos sosiaaliturva-asetus tai muu kansainvälinen sosiaaliturvaa koskeva sopimus ei estä sen tulona huomioon ottamista. Tällöin kansaneläke tarkistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua kansaneläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta.

36 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistamien

Täydennysmäärä tarkistetaan, kun täydennysmäärän maksamisen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut kaksi vuotta (*määräaikaistarkistus*).

Täydennysmäärä tarkistetaan myös, kun:

1) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat nousseet vähintään 734 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

2) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat alentuneet vähintään 367 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

3) leski solmii avioliiton sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 50 vuotta; tai

4) leski menee avoliittoon tai hänen avoliittonsa päättyy taikka lesken avioliitto purkautuu.

Jos 2 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, täydennysmäärä tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa täydennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

37 §

Jatkoeläkkeen lakkaaminen

Jatkoeläkkeen täydennysmäärä lakkaa ilman eri päätöstä, jos 73 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella keskeytettyä täydennysmäärää ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

53 a §

Lapsikorotuksen maksaminen Kansaneläkelaitokselle

Edellä 51 §:ssä tarkoitettu lapsikorotus maksetaan Kansaneläkelaitokselle sen pyynnöstä elatustuen korvauksena ajalta, jona lapselle maksetaan elatustukilain (580/2008) mukaista elatustukea sen vuoksi, että eläkkeensaaja on laiminlyönyt lapsen elatusvelvollisuuden.

60 §

Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapsikorotuksen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle

1) osoitteen muutoksesta sekä lapsikorotuksen saajan tai lapsen ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

72 §

Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suoritettava eläke siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua kansaneläkettä tai ylimääräistä rintamalisää, jos työeläkkeen maksaja:

73 §

Maksamisen keskeyttäminen

Eläkkeen maksaminen keskeytetään, jos:

- 1) ulkomailla asuva eläkkeensaaja ei ole vastannut hänelle 56 §:n 4 momentin perusteella lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön määräajassa; tai
- 2) eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle 24 §:n 3 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa tai
- 3) täydennysmäärän saaja ei ole palauttanut hänelle 36 §:n 1 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa.

74 §

Etuuden lakkaaminen

Eläke lakkaa ilman eri päätöstä, jos 65 §:n 1 momentin tai 73 §:n 3 momentin 1 tai 2 kohdan perusteella keskeytettyä eläkettä ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

83 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos kansaneläkkeen tai perhe-eläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 22 §:ssä tar-

koitettu tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 84 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 81 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnolta välttämättömät tiedot yksilöintitietoineen luonnollisten henkilöiden:

- 6) varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 4 §:ssä tarkoitetuista julkisesti noteerattujen osakkeiden lukumääristä yhtiöittäin ja osakesarjoittain sekä sijoitusrahasto-osuuksien lukumääristä sijoitusrahasto-osuuksittain;

88 §

Tiedot vankeusrangaistuksesta

Aluevankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 Lain 72 §:n 2 momentin johdantokappale tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

Tämän lain 85 §:n 3 momentin 6 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2008 saataviin tietoihin.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut kansaneläke tarkistetaan ensimmäisen kerran

tämän lain 24 §:n 3 momentin perusteella sen jälkeen, kun eläkkeensaaja on palauttanut 73 §:n 3 momentin mukaisen selvityspyynnön tai tarkistushakemuksen.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan tämän lain 36 §:n 1 momentin perusteella ensimmäisen kerran kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

2.

Laki**kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kansaneläkelain voimaanpanosta 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (569/2007) 3 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1152/2007, ja
muutetaan 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, seuraavasti:

2 §

Työttömyyseläke

 Muutoin työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määritelmistä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määrätymisperusteista, 54—56, 62—64, 67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhaus-

ta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, indeksisidonnaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

3.

Laki**eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkkeensaajan asumistuesta 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (571/2007) 12 §:n 2 momentin 1 kohta, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentin 4 kohta, 17 §:n 6 momentti, 30 §:n 2 momentin johdantokappale, 41 §, 45 §:n 2 momentti ja 53 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä on 12 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 1002/2008, sekä
lisätään lakiin uusi 30 a § seuraavasti:

12 §

Vuositulo

myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

 Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena; sekä

14 §

Etuoikeutetut tulot

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa:

13 §

Huomioon otettava omaisuus

 4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää, elatustukilain (580/2008) mukaista elatustukea tai lapsen elatusapua, jota suoritetaan tuomioistuimen päätöksen tai kirjallisen sopimuksen perusteella;

 Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon niiden käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvona otetaan huomioon 70 prosenttia asumistuen

17 §

Asumistuen tarkistaminen

 Asumistuen määrä muutetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona 10 §:ssä tarkoitettu enimmäismäärän korottamiseen oikeut-

tava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai pois siitä. Määrä laskeaan edellisen päätöksen määräytymisperusteiden ja sen antamisajankohdan mukaisen enimmäismäärän perusteella. Ennen päätöksen antamista asumistuen saajaa on kuultava.

30 §

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisen eläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittama eläke siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua asumistukea, jos eläkkeen maksaja:

30 a §

Asumistuen myöntäminen väliaikaisesti

Jos asumistuen hakija on hakenut eläkettä tai etuutta muusta valtiosta, asumistuki voidaan myöntää väliaikaisesti asian käsittelyn ajaksi. Kun muusta valtiosta haetusta eläkkeestä tai etuudesta saadaan tieto, Kansaneläkelaitos antaa lopullisen päätöksen asumistuesta.

41 §

Asian uudelleen ratkaiseminen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos asumistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläke, leskeneläke tai kansaneläkelain 22 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu asumistuessa tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus taikka tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 42 §:n mukaista päätöksen poistamista

tai 39 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

45 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Aluevankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava asumistuen saajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

53 §

Indeksisidonnaisuus

Tässä laissa säädetyt rahamäärät lukuun ottamatta 12 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 3 momentissa mainittuja rahamääriä sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 30 §:n 2 momentin johdantokappale tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

4.

Laki**maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 7 ja 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 7 §:n 2 momentin 9 kohta ja 38 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 575/2007 ja 1158/2007, uusi 2 momentti ja lailla 575/2007 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti, jolloin osaksi muutettu 2 momentti siirtyy 4 momentiksi ja nykyinen 4 momentti 5 momentiksi, seuraavasti:

7 §

38 §

*Huomioon otettavat tulot**Indeksisidonnaisuus*

Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena.

Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ne yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa.

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (*etu-oikeutetut tulot*):

9) sotilasavustuslain (781/1993) mukaista perusavustusta eikä sotilasvammalain(404/1948) mukaista elinkorkoa;

Tämän lain 6, 7, 9, 19 ja 21 §:n rahamäärät lukuun ottamatta 7 §:n 3 momentissa mainittua rahamäärää sekä tämän lain mukaan myönnettyjen erityistukien rahamäärät sidotaan elinkustannusten muutoksiin siten, että niitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**asumistukilain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1160/2007, seuraavasti:

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta 3 a §:n mukaisesta omaisuudesta viisitoista prosenttia jaettuna kahdellatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston asetuksella vuosittain ruokakunnan koon mukaan säädettyä määrää. Omaisuudesta vähennetään velat. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta valtioneuvoston asetuksella säädettyjä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähennetään käyttö-

varoina 2 000 euroa. Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisen ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vammaisetuuksista 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (570/2007) 6 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentin 4 kohta, 16 §, 17 §:n 2 momentin 1 kohta, 31 §:n otsikko ja 44 §:n 2 momentti, sekä

lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 4 a kohta, 31 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1153/2007, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 33 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

6 §

Asumisaikavaatimus

Henkilöllä on lisäksi ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä oikeus:

- 1) alle 16-vuotiaan vammaistukeen;
- 2) 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 3) eläkettä saavan hoitotukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea.

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus hoitotukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa:

- 4) täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), sotilasvammalain (404/1948) taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi;

- 4 a) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain

(625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa taikka liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansiomenetyksen korvausta, viimeksi mainittua kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta; tai

16 §

Takautuva hakuaika

Vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. Jos oikeus vammaisetuuteen syntyy kuukauden 1 päivänä, maksetaan vammaisetuutta kuitenkin sen kuukauden alusta, jona oikeus siihen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

17 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen edunvalvojan, huoltajan tai muun alle 16-vuotiaan vammaistukea 15 §:n 2 momen-

tin mukaan hakemaan oikeutetun henkilön on ilmoitettava:

1) lapsen tai hänen huoltajansa osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

31 §

Maksamisen keskeyttäminen

Vammaisetuuden maksaminen keskeytetään, jos ulkomailla asuva etuudensaaja tai alaikäisen etuudensaajan huoltaja ei ole vastannut hänelle 18 §:n 4 momentin perusteella lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön määräajassa.

33 §

Vammaisetuuden lakkaaminen

Vammaisetus lakkaa ilman eri päätöstä, jos 31 §:n 3 momentin perusteella keskeytettyä etuutta ei ole kahden vuoden kuluessa

keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

44 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Aluevankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisetuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun kansaneläkelain (568/2007) 6 §:n 1 momentin 7 kohta, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentin 4 kohta, 36 ja 53 a §, 60 §:n 2 momentin 1 kohta, 72 §:n 2 momentin johdantokappale, 73 §:n otsikko, 83 §, 85 §:n 3 momentin 6 kohta ja 88 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 53 a § laissa 586/2008 sekä 85 §:n 3 momentin 6 kohta ja 88 §:n 1 momentti laissa 1151/2007, sekä

lisätään 24 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 37 §:ään uusi 5 momentti, 73 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 74 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Työeläke

Tässä laissa *työeläkkeellä* tarkoitetaan seuraavien säädösten mukaisia työ- ja perhe-eläkkeitä:

7) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (298/1966) ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaki (258/1970);

Ehdotus

6 §

Työeläke

Tässä laissa *työeläkkeellä* tarkoitetaan seuraavien säädösten mukaisia työ- ja perhe-eläkkeitä:

7) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (261/2008);

8 §

Asumisedellytys

Kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus Suomessa asuvalla henkilöllä. Perhe-eläkkeen edellytyk-

8 §

Asumisedellytys

Kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus Suomessa asuvalla henkilöllä. Perhe-eläkkeen edellytyk-

senä on lisäksi, että myös edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa.

senä on lisäksi, että myös edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa ja lapsikorotuksen edellytyksenä, että myös lapsi asuu Suomessa.

9 §

Asumisaikavaatimus

Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä henkilöltä, jonka työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

9 §

Asumisaikavaatimus

Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä henkilöltä, jonka työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta. *Asumisaikavaatimusta ei myöskään edellytetä työkyvyttömyyseläkettä hakevalta henkilöltä, joka on saanut 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea.*

23 §

Kansaneläkkeessä etuoikeutetut karttumet ja korotukset

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

4) kertakorotusta, joka maksetaan työeläkkeen työkyvyttömyyseläkkeeseen tai tällaisen eläkkeen jälkeen maksettavaan perhe-eläkkeeseen taikka lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tai sotilastapaturmalain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen;

23 §

Kansaneläkkeessä etuoikeutetut karttumet ja korotukset

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

4) kertakorotusta, joka maksetaan *tämän lain 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaiseen työeläkkeeseen taikka lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tai sotilastapaturmalain mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen;*

24 §

Kansaneläkkeen tarkistaminen

24 §

Kansaneläkkeen tarkistaminen

Kansaneläke tarkistetaan 1 ja 2 momentin lisäksi muualta kuin Suomesta maksettavan 22 §:ssä tarkoitetun eläkkeen ja korvauksen johdosta, jos sosiaaliturva-asetus tai muu kansainvälinen sosiaaliturvaa koskeva sopimus ei estä sen tulona huomioon ottamis-

ta. Tällöin kansaneläke tarkistetaan kuitenkin viimeistään kahden vuoden kuluttua kansaneläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta.

36 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen

Täydennysmäärä tarkistetaan, kun:

1) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat nousseet vähintään 734 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

2) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat alentuneet vähintään 367 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

3) leski solmii avioliiton sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 50 vuotta; tai

4) leski menee avioliittoon tai hänen avioliittonsa päättyy taikka lesken avioliitto purkautuu.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, täydennysmäärä tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa täydennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

37 §

Jatkoeläkkeen lakkaaminen

36 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen

Täydennysmäärä tarkistetaan, kun täydennysmäärän maksamisen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut kaksi vuotta (määräaikaistarkistus).

Täydennysmäärä tarkistetaan myös, kun:

1) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat nousseet vähintään 734 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

2) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat alentuneet vähintään 367 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

3) leski solmii avioliiton sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 50 vuotta; tai

4) leski menee avioliittoon tai hänen avioliittonsa päättyy taikka lesken avioliitto purkautuu.

Jos 2 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, täydennysmäärä tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa täydennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

37 §

Jatkoeläkkeen lakkaaminen

Jatkoeläkkeen täydennysmäärä lakkaa ilman eri päätöstä, jos 73 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella keskeytettyä täyden-

nysmäärää ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

53 a §

Lapsikorotuksen maksaminen Kansaneläkelaitokselle

Edellä 51 §:ssä tarkoitettu lapsikorotus maksetaan Kansaneläkelaitokselle sen pyynnöstä lapsen elatukseen käytettäväksi ajalta, jona lapselle maksetaan elatustukilain (580/2008) mukaista elatustukea eläkkeensaajan laiminlyötyä lapsen elatusvelvollisuuden.

53 a §

Lapsikorotuksen maksaminen Kansaneläkelaitokselle

Edellä 51 §:ssä tarkoitettu lapsikorotus maksetaan Kansaneläkelaitokselle sen pyynnöstä *elatustuen korvauksena* ajalta, jona lapselle maksetaan elatustukilain (580/2008) mukaista elatustukea *sen vuoksi, että eläkkeensaaja on laiminlyönyt* lapsen elatusvelvollisuuden.

60 §

Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapsikorotuksen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

1) osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

60 §

Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapsikorotuksen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle

1) osoitteen muutoksesta *sekä lapsikorotuksen saajan tai lapsen* ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

72 §

Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitos voi periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman eläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua kansaneläkettä tai ylimääräistä rintamalisää, jos työeläkkeen maksaja:

72 §

Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitoksella *on oikeus* periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittama eläke siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua kansaneläkettä tai ylimääräistä rintamalisää, jos työeläkkeen maksaja:

73 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

73 §

Maksamisen keskeyttäminen

Eläkkeen maksaminen keskeytetään, jos:

1) ulkomailla asuva eläkkeensaaja ei ole vastannut hänelle 56 §:n 4 momentin perusteella lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön määräajassa;

2) eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle 24 §:n 3 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa, tai

3) täydennysmäärän saaja ei ole palauttanut hänelle 36 §:n 1 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa.

74 §

Etuuden lakkaaminen

74 §

Etuuden lakkaaminen

Eläke lakkaa ilman eri päätöstä, jos 65 §:n 1 momentin tai 73 §:n 3 momentin 1 tai 2 kohdan perusteella keskeytettyä eläkettä ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

83 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 22 §:ssä tarkoitettu tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 84 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 81 §:n 2 momentin mukaista asianosaisten suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

83 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos kansaneläkkeen tai *perhe*-eläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 22 §:ssä tarkoitettu tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 84 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 81 §:n 2 momentin mukaista asianosaisten suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnolta välttämättömät tiedot yksilöintitietoineen luonnollisten henkilöiden:

6) varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 4 §:ssä tarkoitettuja julkisesti noteerattujen osakkeiden ja sijoitusrahasto-osuuksien lukumääristä;

88 §

Tiedot vankeusrangaistuksesta

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnolta välttämättömät tiedot yksilöintitietoineen luonnollisten henkilöiden:

6) varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 4 §:ssä tarkoitettuja julkisesti noteerattujen osakkeiden *lukumääristä yhtiöittäin ja osakesarjoittain sekä sijoitusrahasto-osuuksien lukumääristä sijoitusrahasto-osuuksittain;*

88 §

Tiedot vankeusrangaistuksesta

Aluevankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 72 §:n 2 momentin johdantokappale tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Tämän lain 85 §:n 3 momentin 6 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2008 saataviin tietoihin.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut kansaneläke tarkistetaan ensimmäisen kerran tämän lain 24 §:n 3 momentin perusteella sen jälkeen, kun eläkkeensaaja on palauttanut 73 §:n 3 momentin mukaisen selvityspyynnön tai tarkistushakemuksen.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan tämän lain 36 §:n 1 momentin perusteella ensimmäisen kerran kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

2.

Laki**kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kansaneläkelain voimaanpanosta 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (569/2007) 3 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1152/2007, ja
muutetaan 2 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, seuraavasti

Voimassa oleva laki

2 §

Työttömyyseläke

Muutoin työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määritelmistä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määrätymisperusteista, 54 ja 55 §:ssä, 56 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 62—64, 67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, indeksisidonaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta

3 §

Yksilöllinen varhaiseläke

Ennen vuotta 1944 syntyneellä henkilöllä on oikeus saada kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentin perusteella yksilöllistä varhaiseläkettä siihen saakka, kun hän täyttää 65 vuotta siten kuin vuoden 1956 kansaneläkelain 22 a §:ssä säädetään. Yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan, mitä vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään eläketulojen huomiointamisesta ja kansaneläkeasetuksen (594/1956) 53 §:n 2 momentissa säädetään

Ehdotus

2 §

Työttömyyseläke

Muutoin työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määritelmistä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määrätymisperusteista, 54—56, 62—64, 67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, indeksisidonaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta.

3 §

Yksilöllinen varhaiseläke

(kumotaan)

yksilöllisen varhaiseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta.

Muutoin yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määritelmistä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määräytymisperusteista, 54, 55, 57, 61—67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, indeksisidonnaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokielosta.

Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu kansaneläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu.

Jos henkilö saa yksilöllistä varhaiseläkettä kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaantulosäännöksen, tämän lain tai työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen julkisten alojen työeläkelakien perusteella, hänellä on oikeus kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki**eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkkeensaajan asumistuesta 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (571/2007) 12 §:n 2 momentin 1 kohta, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentin 4 kohta, 17 §:n 6 momentti, 30 §:n 2 momentin johdantokappale, 41 §, 45 §:n 2 momentti ja 53 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 12 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 1002/2008, sekä
lisätään lakiin uusi 30 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Vuositulo

 Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) yrittäjän, maatalousyrittäjän ja apurahansaajan tulona otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistettu työtulo; sekä

13 §

Huomioon otettava omaisuus

 Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon niiden käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvona

Ehdotus

12 §

Vuositulo

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) *yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo* otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena; sekä

13 §

Huomioon otettava omaisuus

 Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon niiden käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvona

Voimassa oleva laki

Ehdotus

otetaan huomioon 70 prosenttia asumistuen myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

otetaan huomioon 70 prosenttia asumistuen myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

14 §

Etuoiikeutetut tulot

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolionsa:

4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;

14 §

Etuoiikeutetut tulot

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolionsa:

4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää, *elatuskyläin (580/2008) mukaista elatustukea tai lapsen elatusapua, jota suoritetaan tuomioistuimen päätöksen tai kirjallisen sopimuksen perusteella;*

17 §

Asumistuen tarkistaminen

Asumistuen määrä muutetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona 10 §:ssä tarkoitettu enimmäismäärän korottamiseen oikeuttava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai pois siitä. Määrä lasketaan edellisen päätöksen määräytymisperusteiden ja sen antamisajankohdan mukaisen enimmäismäärän perusteella.

17 §

Asumistuen tarkistaminen

Asumistuen määrä muutetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona 10 §:ssä tarkoitettu enimmäismäärän korottamiseen oikeuttava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai pois siitä. Määrä lasketaan edellisen päätöksen määräytymisperusteiden ja sen antamisajankohdan mukaisen enimmäismäärän perusteella. *Ennen päätöksen antamista asumistuen saajaa on kuultava.*

30 §

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitos voi periä kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisen eläkkeen maksajalta tämän takautuvasti

30 §

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitoksella *on oikeus* periä kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisen eläkkeen maksajalta tämän takau-

suorittaman eläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua asumistukea, jos eläkkeen maksaja:

tuvasti suorittama eläke siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua asumistukea, jos eläkkeen maksaja:

30 a §

Asumistuen myöntäminen väliaikaisesti

30 a §

Asumistuen myöntäminen väliaikaisesti

Jos asumistuen hakija on hakenut eläkettä tai etuutta muusta valtiosta, asumistuki voidaan myöntää väliaikaisesti asian käsittelyn ajaksi. Kun muusta valtiosta haetusta eläkkeestä tai etuudesta saadaan tieto, Kansaneläkelaitos antaa lopullisen päätöksen asumistuesta.

41 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos asumistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu asumistuessa tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 42 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 39 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuuluttuaan ratkaista asian uudelleen.

41 §

Asian uudelleen ratkaiseminen eläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos asumistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläke, leskeneläke tai kansaneläkelain 22 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu asumistuessa tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus taikka tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 42 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 39 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuuluttuaan ratkaista asian uudelleen.

45 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskey-

45 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Aluevankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskey-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tymisestä. Tiedot on annettava asumistuen saajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

tymisestä. Tiedot on annettava asumistuen saajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

53 §

53 §

*Indeksisidonnaisuus**Indeksisidonnaisuus*

Tässä laissa säädetyt rahamäärät lukuun ottamatta 12 §:n 2 momentissa ja 13 §:n 3 momentissa mainittuja rahamääriä sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät lukuun ottamatta 12 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 3 momentissa mainittuja rahamääriä sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 30 §:n 2 momentin johdantokappale tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

4.

Laki**maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 7 ja 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 7 §:n 2 momentin 9 kohta ja 38 §:n 1 momentti, sekä
lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 575/2007 ja 1158/2007, uusi 2 momentti ja lailla 575/2007 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti, jolloin osaksi muutettu 2 momentti siirtyy 4 momentiksi ja nykyinen 4 momentti 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Huomioon otettavat tulot

 Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (*etuoikeutetut tulot*):

 9) sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa;

38 §

Indeksisidonnaisuus

Tämän lain 6, 7, 9, 19 ja 21 §:n rahamäärät sekä tämän lain mukaan myönnettyjen erityistukien rahamäärät sidotaan elinkustannusten muutoksiin siten, että niitä muu-

Ehdotus

7 §

Huomioon otettavat tulot

Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena.

Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ne yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa.

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (*etuoikeutetut tulot*):

 9) sotilasavustuslain (781/1993) mukaista perusavustusta eikä sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa;

38 §

Indeksisidonnaisuus

Tämän lain 6, 7, 9, 19 ja 21 §:n rahamäärät lukuun ottamatta 7 §:n 3 momentissa mainittua rahamäärää sekä tämän lain mukaan myönnettyjen erityistukien rahamäärät

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

sidotaan elinkustannusten muutoksiin siten, että niitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

5.

Laki**asumistukilain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1160/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta 3 a §:n mukaisesta omaisuudesta viisitoista prosenttia jaettuna kahdelatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston asetuksella vuosittain ruokakunnan koon mukaan säädettävän määrän. Omaisuudesta vähennetään velat. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta valtioneuvoston asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisen ansio- ja pääomatulo-

Ehdotus

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta 3 a §:n mukaisesta omaisuudesta viisitoista prosenttia jaettuna kahdelatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston asetuksella vuosittain ruokakunnan koon mukaan säädettävän määrän. Omaisuudesta vähennetään velat. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta valtioneuvoston asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. *Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena.* Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisen ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki**vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vammaisetuuksista 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun lain (570/2007) 6 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentin 4 kohta, 16 §, 17 §:n 2 momentin 1 kohta, 31 §:n otsikko ja 44 §:n 2 momentti, sekä

lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 4 a kohta, 31 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1153/2007, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi ja 33 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Asumisaikavaatimus

Henkilöllä on lisäksi ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä oikeus:

- 1) 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 2) alle 16-vuotiaan vammaistukeen.

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus hoitotukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa:

- 4) täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), sotilasvammalain (404/1948) taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; *tai*

Ehdotus

6 §

Asumisaikavaatimus

Henkilöllä on lisäksi ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä oikeus:

- 1) alle 16-vuotiaan vammaistukeen;
- 2) 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 3) *eläkettä saavan hoitotukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea.*

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus hoitotukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa:

- 4) täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), sotilasvammalain (404/1948) taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

4 a) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansiomenetyskorvausta, viimeksi mainittua kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta; tai

5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

16 §

Takautuva hakuaika

Vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

16 §

Takautuva hakuaika

Vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. *Jos oikeus vammaisetuuteen syntyy kuukauden 1 päivänä, maksetaan vammaisetuutta kuitenkin sen kuukauden alusta, jona oikeus siihen on syntynyt.* Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

17 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen edunvalvojan, huoltajan tai muun alle 16-vuotiaan vammaistukea 15 §:n 2 momentin mukaan hakemaan oikeutetun henkilön on ilmoitettava:

1) lapsen osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

17 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen edunvalvojan, huoltajan tai muun alle 16-vuotiaan vammaistukea 15 §:n 2 momentin mukaan hakemaan oikeutetun henkilön on ilmoitettava:

1) lapsen *tai hänen huoltajansa* osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

31 §

Maksamisen keskeyttäminen

Vammaisetuuden maksaminen keskeytetään, jos ulkomailla asuva etuudensaaja tai alaikäisen etuudensaajan huoltaja ei ole vastannut hänelle 18 §:n 4 momentin perusteella lähetettyyn olosuhteiden selvityspyyntöön määräajassa.

33 §

Vammaisetuuden lakkaaminen

33 §

Vammaisetuuden lakkaaminen

Vammaisetuus lakkaa ilman eri päätöstä, jos 31 §:n 3 momentin perusteella keskeytettyä etuutta ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

44 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

44 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisetuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangais-

Aluevankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisetuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangais-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika
on yli kolme kuukautta.

tuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika
on yli kolme kuukautta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .